

- Občasnik Gledališča Koper in Obalnih galerij Piran
- Letnik XVII ■ Številka 2 ■ April 2019
- Brezplačni izvod ■ ISSN 1854-0449

ogled

Premiera
v Gledališču Koper

Deklice ne bi smele igrati nogometa

Daniel Day Škufca
**Kdo pa sploh so
ti ljudje?**

Nina Šorak
**Strah pred
resnico**

Marta Buchaca

Deklice ne bi smele igrati nogometa

(Las niñas no deberían jugar a fútbol)

Prevajalka	Marjeta Drobnič
Režiser	Daniel Day Škufca
Dramaturginja	Nina Šorak
Scenograf in avtor videa	Voranc Kumar
Kostumografinja	Anja Ukovič
Avtor glasbe	Tine Grgurevič - Bowrain
Lektor	Martin Vrtačnik
Oblikovalec svetlobe	Jaka Varmuž

Igralci

Mati	Mojca Partljič
Toni	Igor Štamulak
Sara	Tjaša Hrovat

Nastopajoči v videu: Matija Vastl, Daša Doberšek, Daniel Day Škufca, Marija Doberšek Kiralj

V predstavi je uporabljena skladba *Sky and Sand* Fritza in Paula Kalkbrennerja.

Tonski tehnik **Martin Belac**, lučni in videotehnik **Martin Peca**, rekviziter **Vid Batista**, maskerka **Sara Longar**. Vodja tehnike **Milan Percan**, odrski mojster **Franc Kramperšek**, odrski tehnik **Vasja Bradač**, garderoberka **Karolina Rulofs**. Sceno je izdelal **Franc Kramperšek**.

Premieri

11. in 12. aprila 2019 v mali dvorani Gledališča Koper.

Predstava nima odmora.

Sezona 2018/2019
Uprizoritev / Spettacolo 5

»Rad imam klasike. Rad se ukvarjam s stvarmi, ki presegajo trenutni trend«. Kako se v to misel iz vašega nedavnega intervjuja vključuje odločitev za režijo igre *Deklice ne bi smele igrati nogometa*, ki ni »klasika« in je delno tudi trendovska? Drži, rad imam klasike, vendar to ne pomeni, da se zato pri izbiri režije tudi omejujem. Pomembnejša kot kategorizacija neke odrske predloge je njena vsebina, ki

Kdo pa sploh so ti ljudje?

Pogovor z režiserjem Danielom Dayem Škufco pred premiero igre *Deklice ne bi smele igrati nogometa*

me pritegne. Pri *Deklicah* so pritegnili mojo pozornost predvsem liki in zgodbe, ki se skrivajo za njimi.

Kaj je tako posebnega na njih?

V igri srečamo tri – Mater, Saro in Tonija – ki se med seboj ne poznajo in v čakalnici intenzivne nege neke barcelonske bolnišnice nestržno pričakujejo poročila zdravnikov o stanju njihovih najbližjih, ki so se, nihče ne ve zakaj, znašli v istem avtomobilu in doživeli hudo prometno nesrečo. Bralec ali gledalec o likih in njihovih najbližjih – dvanajstletni hčeri, očetu in dekletu Lidiji – iz besedila ne izve veliko. Zato se lahko nenehno sprašuje, kdo so ti ljudje, kaj počnejo v svojem življenju, kje tiči vzrok za njihove odtujene odnose. Dejstva, ki jih liki povedo o ponesrečencih, so enostranske interpretacije, zato ne izve mo zares, zakaj na primer dvanajstletnica noče govoriti z Materjo in se celo pretvarja, da je oglušela, zakaj Sara, ki živi skupaj z očetom, kar štiri mesece ni vedela, da je ta izgubil službo, ali zakaj Toni o svojem dekletu ne ve praktično ničesar. Nihče v tej zgodbi ne pozna svojih bližnjih in nobena od njihovih zgodb ni sklenjena. Bralec ali gledalec lahko sicer sama prideta do nekaterih ugotovitev o likih in medsebojnih odnosih, toda osnovno vprašanje – Kdo pa sploh so ti ljudje? – bo ostalo brez odgovora tudi po predstavi.

Avtorica igre Marta Buchaca je v nedavnem intervjuju v prilogi Primorskih novic dejala, da je zaradi univerzalne tematike *Deklic* ustvarjalce, predvsem režiserje, pozvala, naj dogajanje umestijo v državo, kraj, kjer režirajo. Vi ostajate v Španiji. Zakaj?

V besedilu liki pogosto omenjajo Sitges, letovišče nedaleč od Barcelone. Ker gre za kraj z določenim kontekstom, za vsebinsko pomembno lokacijo in ker kljub raziskavi ustrezne zamenjave na naših tleh nismo našli, ostajamo v Španiji.

Zaradi česa je kraj tako edinstven?

Nesreča, v kateri so bili poškodovani dvanajstletnica, Sarin oče in Tonijevo dekle

Lidija, se je zgodila na cesti za Sitges, na cesti proti letovišču torej, kjer ima skupnost LGBT močan vpliv. Prav zato Sitgesa nismo na primer zamenjali s Portorožem, saj je popolnoma drugače, če se dvanajstletna punčka znajde v avtu na poti za Sitges ali če bi npr. besedilo spremenili v na poti za Portorož. Ni naključje, da je avtorica zapisala Sitges in ne Sevilja, in

ni naključje, da mama dvanajstletnice poudari, da niso bili na poti v Sitges, temveč na cesti za Sitges, da njena hčerka ni šla v Sitges.

Bo slovenski gledalec razumel ta vsebinski podarek?

Bo. Nekaj besedila smo dodali in pojasnili, za kaj gre. Povsod tam, kjer je mogoče zaslutiti prikrito vsebino, smo jo z dodatnim besedilom poskušali izluščiti. Ne vidim namreč razloga, da bi moral besedila uprizarjati tako, kot so napisana. »Črte« oziroma krajšanje besedila smo že davno sprejeli kot povsem sprejemljiv poseg, dodajanje besedila je nekaj popolnoma enakega. Nikakor ne gre za kritiko ali očitek, da je del besedila odvečen ali da je to pomanjkljivo; gre za okoliščine, ekipo ustvarjalcev, ki v odnosu do izbrane teme razmišljajo drugače. Vsaki uprizoritvi je treba nekaj dodati, da lahko zaživi v novem kontekstu!

Buchacova je *Deklice* opredelila kot triler. Se strinjate s to žanrsko oznako?

Se! Besedilo vsebuje vse elemente trilerja, raziskuje primer, nesrečo in povezave med udeleženci nesreče. Bralca ali gledalca postavi v vlogo detektiva in ga prisili, da se začne spraševati, kdo so ti liki in kdo njihovi bližnji, kaj se je v resnici zgodilo in ali je Sarin oče res zlorabljal dvanajstletnico. Besedilo, ki govori tudi o družbeno nesprejemljivih in spornih dejanjih, »krivca« ne razkrije, gledalca pa angažira v polni meri. Prav zaradi tega se mi zdi pri tem besedilu pomembnejše ukvarjanje z njegovo vsebino kot z žanrom.

Pod plaščem trilerja *Deklice* govorijo o osamljenosti ...

Zagotovo je tema osamljenosti najpomembnejša, Tonijeva replika »Misliš, da je sploh kje kdo, ki v življenju nima nikogar?« pa najbolj zanimivo vprašanje v tekstu. To, da imamo nekoga, danes jemljemo za samozemno, zato je podatek, da ima Lidija v mobilnem telefonu le Tonijevo številko, srhljiv. V *Deklicah* so vsi liki in njihovi

Foto: Voranc Kumar

bližnji osamljeni; celo Toni, ki pravi, da sta z Lidijo par že tri mesece. Druga pomembna tema, ki jo ob osamljenosti in pedofiliji odpira to delo, je nasilje nad ženskami. Ne gre le za Tonijevo agresivnost do Lidije, vprašati se moramo tudi, zakaj Mati nima moža, kaj je vzrok za njen odklonilni odnos do »zalege prascev«, kakor imenuje zdravnike. Morda za vsem stojita negativna izkušnja in nasilje, in ne gre le za noro žensko z odklonilnim odnosom do avtoritet in moških. Ker je odgovorov lahko več, se bodo gledalci znova vprašali: Kdo je ta ženska, kdo pa sploh so ti ljudje?

Triler je predvsem filmski, in manj gledališki žanr. Ga je mogoče enakovredno prenesti iz filmskega v gledališki medij?

Četudi gre za drugačna medija, od katerih vsak deluje po lastnih zakonitostih, je »prenos« možen. Tako v filmu kot v gledališču je ustvarjanje napetosti, suspenza, pogost in močan element gradnje sekvence ali gledališkega prizora, zaradi katerega se gledalec nenehno sprašuje, kaj se bo zgodilo v naslednjem trenutku. Sredstva, s katerimi to dosežemo pri filmu ali v gledališču, so različna; pri filmu zadostuje že sprememba v kadriranju, v gledališču pa se napetost ustvarja »tukaj in zdaj«, v igralčevi pozornosti, v njegovi mizansceni, v nepričakovani kretnji, pristopu k soigralcu, v dogajanju na odru ... Eden od večjih izzivov pri režiji *Deklic* je bilo zato ustvarjanje suspenza, ki bo zanimiv in hkrati odrski. Ni dovolj le »zgodba«, ki v predstavo vnaša nekaj napetosti, z igralci smo poskušali ustvariti like, ki bodo nosili nekaj nepričakovanega, ki ne bodo le »klepetavi«, ampak bodo nosili neko vrsto nevarnosti.

Ste si, preden ste začeli režirati, ogledali film z enakim naslovom? Nekateri režiserji včasih igralcem priporočajo ogled filma, posnetega po dramski predlogi.

Film sem »prevrtel«, želel sem le videti, kako si je posamezne prizore predstavljala Buchaceva, ki je pri filmu sodelovala kot scenaristka, s sugestijami najbrž tudi pri režiji. Zanimal me je njen pogled na tekst, saj je nekatere vsebinske poudarke ali odnose razumela drugače kot jaz. Ko vidiš, kako lastno besedilo razume, »bere« avtor, se ti odpre nov svet, nekako tako, kot bi z avtorico naredil intervju.

V že omenjenem intervjuju ste večkrat poudarili, kaj ste se kot asistent ali režiser naučili pri študiju za posamezne uprizoritve. Za kakšno izkušnjo bogatejši boste zapustili koprsko gledališče?

Prezgodaj je, da bi sodil. Nisem si še ustvaril potrebne razdalje, saj nismo še končali z vajami. Refleksija zahteva svoj čas, jaz pa sem še vedno »v procesu«. ■
Miha L. Trefalt

Foto: Jaka Varmuž

Strah pred resnico

Mati, Sara in Toni v čakalnici intenzivne nege nekje v Barceloni. Prišli so k svojim najbližjim, ki so komaj preživeli v hudi prometni nesreči. Ne poznajo se med seboj. Nihče ne ve, kaj so njihovi najbližji počeli v istem avtu na poti v bližnje mesto. Tako se začne dramsko besedilo Deklice ne bi smele igrati nogometa avtorice Marte Buchaca.

Na videz so ponesrečenci nena vadna kombinacija neznancev. Vsaj Mati, Sara in Toni tako menijo. In ker jim nihče od ponesrečencev ne more povedati, kaj so počeli skupaj (saj so v komi ali narkozi), lahko trojica v čakalnici le predvideva. In seveda predvidevajo le najhujše. S tem se najlažje izognejo resnici, saj fokus na grozote, ki so jih povzročili drugi, zmanjša zlo, ki so ga storili sami. Rekonstrukcija voznje v istem avtomobilu s šestinpetde-

setletnikom, devetindvajsetletnico in dvanajstletno deklico jih pripelje do najhujših obsodb. Če temu pripišemo še občutek krivde, ker bližnjega nihče od nastopajočih očitno ni dovolj dobro poznal, so obsodbe drugih še toliko lažje izrečene. Globoko v sebi vsak zase ve, da je kriv. Mama se počuti krivo, ker očitno ni imela pojma kje je njena mladoletna hči v soboto dopoldne. Sara se sprašuje, kaj vse ji je moral oče prikrievati, da je z masko na videz povprečnega upokojenca v svojem avtu peljal dve

precej mlajši dekleti, kot je bil sam. Toni kot fant ponesrečenega dekleta pa ves čas poskuša sestaviti sliko laži in resnice zelo svežega, po njegovih besedah še zaljubljenega odnosa. Večurno čakanje je situacija, ki namišljene zgodbe in izogibanje resnici lahko le podpre. Podpre v širni domišljiji. Temne sence njihovega ravnanja s svojimi bližnjimi pred nesrečo vsi zakrijejo z odpiranjem največjih strahov.

Liki se izogibajo neposrednim odgovorom. Ker ščitijo sebe in svoje življenje in hkrati življenje bližnjega, morajo resnico prilagoditi. Raje naredijo ovinek in obtožijo drugega, samo da niso sami v fokusu krivca. Kako v takšni situaciji sploh priti do resnice? In vprašanje je, ali si sploh želijo izvedeti resnico? Jo bojo prenesli? Veliko raje si izmislijo zgodbo, prilagodijo resnico, da le ne bi postali sumljivi ali nemoralni ali odtujeni.

Niso pa le skrajne situacije (kot smo ji priča v *Deklicah*) v naših življenjih te, ki

nas pripeljejo do podobnega ravnanja. Ljudje se na žalost velikokrat znajdemo v okoliščinah, ko prikrojujemo resnico. Zanimiv poskus so opravili v raziskavi o človeškem laganju (Stan B. Walters: *Resnica ali laž*) in prišli do osupljivih rezultatov. Namreč človek se na povprečen dan zlaže večkrat, kot bi si mislili. Z izgovori, ko zamujamo službo ali na sestanke, ko pohvalimo mamino kosilo ali gledališko predstavo. Z malimi lažmi si lajšamo vsakdan. Pazimo, da koga ne prizadenemo, ali pa pazimo, da se podoba o nas samih ne začne krhati. Prav tako radi prirejamo resnico, ko si česa ne znamo razložiti. Da nam je lažje. Da se počutimo varnejše. Ker če si stvar lahko razložimo, pa četudi na napačen način, postane svet okoli nas bolj obvladljiv, tudi zanimiv. In to zelo radi počnemo

Foto: Jaka Varmuž

Foto: Jaka Varmuž

tudi v gledališču. Ne nujno povezano z uprizoritvami, ki jih ustvarjamo, ampak tudi s prostori, v katerih delamo.

Gledališki prostori zadržujejo v sebi ogromno različnih energij, zgodb, ljudi. Sploh starejše gledališke stavbe, kakršna je tudi koprška, so znane po tem, da se po njihovih hodnikih, v temi zaodrja, v črnih škatalah in po vogalih garderob skrivajo zgodbe, ki so se leta, desetletja ali stoletja nabirale tam. Tako je, recimo, znano, da se po ljubljanski Drami še vedno sprehajajo znameniti Stane Sever in Marija Vera in drugi. Tudi gledališča, ki trenutno delujejo v prostorih, kjer prej niso bili namenjeni uprizorjanju, nosijo svoje zgodbe. Takšno je na primer mariborsko Lutkovno gledališče, ki domuje v nekdanjem samostanu. Eden izmed odrov tega gledališča je v bivši

cerkvi, ki se drži samostana. Spodaj v kleti so med obnovo celo našli okostja menihov, ki so jih tam pokopali. In danes je to gledališče znano po tem, da po njem strašijo menihi. In če se tam znajdeš v večernih urah, ko ni predstav in otroškega vrveža, res slišiš rahlo pokanje lesa, včasih zagledaš kakšno čudno senco, luči na senzor se

Foto: Jaka Varmuž

prizigajo same od sebe. In zelo podobna zgodba ali bolje rečeno mit kroži tudi po Gledališču Koper. Kogar koli sem v gledališču vprašala, ali to drži, mi je pritrtil. Mit pa pravi takole: na tem mestu, kjer trenutno stoji gledališče, so nekoč, pred stoletji, potekali sodni procesi. Tu, na mestu, kjer je danes veliki oder, so izvrševali smrtno kazni. In še danes naj bi po gledališču strašil nek duh, ki so ga gledališčniki že vzeli za svojega.

Marta Buchaca

Leta 1979 v Barceloni rojena dramatičarka, scenaristka in režiserka Marta Buchaca danes velja za eno pomembnejših avtoric srednje generacije na katalonski, torej tudi na španski gledališki sceni, na katero je še ne 24-letna vstopila z nagrajenim dramskim prvencem *Vonj pod kožo (L'Olor sota la pell, 2005)*. »Pišem, odkar pomnim. Najbrž zato, ker ne znam ničesar drugega, predvsem pa, ker že od malega skozi pisanje poskušam razumeti svet. Verjamem, da bom v trenutku, ko bom svet razumela, prenehala pisati, a prav tako verjamem da ta dan ne bo prišel nikoli,« je ob neki priložnosti zapisala avtorica. »Pišem, toda ne romanov ali pesmi; pišem predvsem dramske tekste, saj je gledališče medij, skozi katerega se lahko izrazim, je živa umetnost in umetnost, ki jo lahko izpolni šele režija. Ja, pišem in tudi režiram. Vem, da v samoti pisalne mize moji teksti ostajajo 'nedokončani'. Da bi bili izpolnjeni, da bi iz njih lahko izluščili bistvo, potrebujejo timsko delo. Pišem o vsem, kar me obkroža, o vsem, kar me nagovarja, v kar verjamem in kar poznam.«

Marta Buchaca je najprej diplomirala na fakulteti za humanistiko na barcelonski Avtonomni univerzi, nato kot štipendistka študij nadaljevala na Centre d'Études Théâtrales in Louvain-la-Neuve (Belgija) in se izpopolnjevala na mednarodnih seminarjih gledališča in dramskega centra Sala Beckett v Barceloni. Do danes je napisala več kot ducat nagrajenih in za nagrade nominiranih dramskih tekstov ter jih polovico tudi režirala. Omenjenemu *Vonju*, v katerem ta postane metafora za preteklost, so sledile komedija o čustvovanju žensk *Nujna pomoč (Emergència, 2006)*, drama o mladostnem prestop-

Foto: Jaime Vilanueva

ništvu *Glina (Plastilina, 2007)*, komični triler *V pločevinki (En conserva, 2008)*, triler *Deklice ne bi smele igrati nogometa (Las niñas no deberían jugar a fútbol, 2009)*, komedija o tragičnosti verovanja v ljubezen *Ne imenuj me ljubezen (A mi no em diguis amor, 2009)*, komedija o ženskah *Prihodnje leto bo bolje (El año que viene será mejor, 2011)*, tragikomedija *Litus (2012)*, romantična komedija *Losers (2014)*, komedija *La cima (Vrh, 2016)*, libreto za otroški mjuzikel *Alica v čudežni deželi (Alicia en el país de las maravillas, 2016)*, otroška kantata *La noche de las pesadillas (Noč nočnih mor, 2016)*, igra *Solo una vez (Samo enkrat, 2017)* in tragikomedija *Play off (2017)*.

Leta 2017 je sodelovala pri tretji izdaji mednarodnega projekta *AdA – Author directing Author* s tematskim naslovom *Poder – Potere – Power*, pri katerem so trije avtorji, ob Marti Buchaca še dramatika in režiserja, Američan Neil LaBute in Italijan Marco Calvani, napisali vsak po eno enodejanko, ki jo je režiral eden od drugih dveh avtorjev, vse tri pa so bile v enem večeru premierno uprizorjene v newyorškem gledališču *La Mama*.

Deklice ne bi smele igrati nogometa je avtoričino peto dramsko besedilo.

Navdih zanj je dobila nekega dne, ko je hodila po ulici in je poklical oče, rekoč, da je v službi. »Ko sem odložila, sem pomislila: kaj pa, če ga ni v službi? In če mi laže? In če me zdaj pokličejo in mi povedo, da je doživel nesrečo na drugem koncu mesta ali zelo daleč od tod? In pomislila sem, da tu tiči zgodba.«

Besedilo je bilo krstno uprizorjeno v avtoričini režiji v sklopu znanega barcelonskega festivala GREC julija 2009 – nastopili so Susanna Garachana kot Mati, Borja Espinosa kot Toni in Sara Espígol kot Sara. Leto pozneje je z enako zasedbo, prav tako v režiji Buchacove, dočakalo še uprizoritev v gledališču Versus v Barceloni. *Deklice* so do danes uprizorili še v Madridu, na Hrvaškem (HNK Split), Cipru in v Mehiki, bralne uprizoritve so bile v Ameriki in Kanadi; delo pa je s spremno besedo enega najpomembnejših sodobnih španskih dramatikov Jordija Galcerana izšlo pri katalonski založbi Antígona.

Drama, ki se spogleduje s trilerjem – »To je žanr, do katerega čutim strast. Tako pri filmu kot v književnosti. In rada se poigram z gledalcem. Poleg tega rada, kadar pišem, presenečam samo sebe, in to me vodi v ustvarjanje dramskih zasukov in postopno razodevanje zgodbe. Zame je gledališče igra z gledalcem« – je bila privlačna tudi za filmske ustvarjalce, saj je režiserka Sònia Sánchez po scenariju Buchacove posnela televizijski film z enakim naslovom. »To je bil televizijski film in sklenili so, da bo skoraj takšen kot posneta gledališka predstava. Najpomembnejša sprememba je bila, da Toni na koncu z lastnimi rokami ubije svojo punco, ki se zbudi iz kome. Takšna je bila odločitev režiserke. Meni se je zdela dvoumnost pri Toniju zanimivejša. Toda zanimivo je tudi, da režiser v besedilu najde, kar hoče povedati. Ko vidimo, kako jo ubije, postane očitnejše, da jo je res zlorabljal, kajne? Tu ni prostora za odtenko. Vendar je tudi to dobra izbira. V drami je jasno, da jo je zlorabljal, a je ne ubije. Lahko pa bi jo.«

Za filmski scenarij *Deklic* je Marta Buchaca, ki je kot 11-letnica tudi sama igrala nogomet v moštvo dečkov, prejela nagrado za najboljši scenarij na festivalu Zoom 2014.

■ M. L. T.

Foto: Jaka Varmuz

Prvič v Gledališču Koper

Daniel Day Škofca — režiser

Po diplomi na oddelku za gledališko in radijsko režijo na AGRFT v Ljubljani (2015) se je tri mesece izpopolnjeval na Inštitutu za gledališke študije na univerzi Freie Universität Berlin v Nemčiji, trenutno v Ljubljani končuje magistrski študij.

V sezoni 2015/2016 je za enega igralca priredil in režiral Shakespearovega *Hamleta* (SNG Drama Ljubljana in Pocket Teater Studio, 2015), sezono pozneje je režiral Tadlovo učno predstavo o umetnosti realizma *Kje je poezija?* (Studio MGL, 2016) in dramatisacijo romana Lilane Corobca *Kinderland* (MGL, 2017), na začetku lanske sezone pa je prvič režiral na Primorskem; na malem odru SNG Nova Gorica je pripravil uprizoritev Moliérovega *Don Juana*.

V času študija na akademiji je asistiral režiserju Vitu Tauferju v Lutkovnem gledališču Ljubljana, ljubljanski Drami in Slovenskem mladinskem gledališču, po diplomi pa tudi Januszu Kici v SNG Nova Gorica, Jaki Ivancu v Lutkovnem gledališču Ljubljana, Jerneju Lorenciju v MGL in Tomiju Janežiču v Slovenskem mladinskem gledališču. ■

Nina Šorak — dramaturginja

Diplomirala je iz enopredmetne filozofije na Filozofski fakulteti (2011) in iz dramaturgije na AGRFT (2016) v Ljubljani. Ukvarja se predvsem z gledališčem kot dramaturginja in režiserka, piše uprizoritvena besedila, scenarije, članke za gledališke liste in modira pogovore. Kot dramaturginja je sodelovala z različnimi slovenskimi institucionalnimi in neinstitucionalnimi gledališči (SNG Drama Ljubljana, MGL, SNG Nova Gorica, PG Kranj, MG Ptuj, Biteater, Mini teater, Slovensko mladinsko gledališče, LG Ljubljana, LG Maribor, Glej), kot gledališka režiserka pa je med drugim podpisala tri uprizoritve v gledališču Glej (*Četrtek*, 2013; *Po spletu okoličin*, 2013; *In kaj zdaj z vsemi temi knjigami?*, 2014), uprizoritev *Imela bi otroke, vrt in petnajst zajcev* (SMG in AGRFT, 2015), *Kje sem ostala* (Slovensko mladinsko gledališče in AGRFT, 2015), *Praznina spomina*

Foto: Pila Rusjan

(MGL, 2018) in *Ljudje* (SNG Drama Ljubljana, 2018). V času študija je asistirala režiserjema Ivici Buljanu in Sebastijanu Horvatu v Drami SNG Ljubljana.

Bila je tudi članica strokovne žirije pri festivalih Borštnikovo srečanje (2017) in Dnevi komedije (2019), kot selektorica festivala Vizije in Linhartovo srečanje pa je sodelovala tudi v JSKD. ■

Koprski mit mi je nastavljal kost in lotila sem se manjše raziskave. V Pokrajinskem muzeju Koper mi je Maša Sakara Sučević pomagala razvozlati mitološke zgodbe gledališčnikov. Prišla sem do informacije, da ima Gledališče Koper svoje prostore v eni izmed najstarejših gledaliških stavb v Sloveniji. Da je bila torej ta stavba že leta namenjena gledališkemu uprizorjanju. So pa imeli v Koprju seveda sodno oblast, ki je kazni izvrševala, toda na drugem mestu. Na trgu za današnje stolno cerkvijo Marijinega vnebovzvetja je stal sramotilni steber, na njem kip boginje pravičnosti. Tja so privezali obtoženca ali obtoženko in ga glede na prekršek tudi kaznovali. Sliko o tem, kakšne so bile te kazni, nam lahko deloma prikažejo reliefi na zgornjem delu sramotilnega stebra iz Beljaka, ki sodi v sredino 15. stoletja in ga danes hrani tamkajšnji muzej. Tam je na primer razvidno, kakšne kazni so ob javnem izpostavljanju ob takšnemu stebri lahko dodatno izvrševali. Upodobljena je tehničarica kot groznja sleparjem, potem snop šib, pa prizori, kako so nekomu odsekali roko, odrezali uho, iztaknili oko, upodobljen je celo meč, ki pomeni obglavljenje oziroma smrtno kazen. Običajno pa so človeka samo priklenili ali privezali k sramotilnim napravam in tako kaznovane osebe izpostavili javnemu

Anja Ukovič — kostumografinja

Po Srednji šoli za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani ter diplomi na UP FTŠ Turistika je leta 2008 vpisala podiplomski študij kostumografije na AGRFT v Ljubljani, kjer je kot kostumografinja sodelovala pri petnajstih akademskih produkcijah in v študijskem letu 2011/2012 prejela skupinsko študentsko Prešernovo nagrado za kostumografijo v Monteverdijevi operi *Orfej* (AG, ALU, AGRFT), premierno uprizorjeni v okviru EPK 2012 v Mariboru. Kot asistentka kostumografije in strokovna sodelovka je sodelovala pri performansih asist. mag Tine Koljenik v Studiu MGL (*Kri-nolina*, 2012; *Zlati dež*, 2013; *Leda z Labodom* 2014), pri uprizoritvi *Mlakarjevega Pašjona* v režiji Vita Tauferja (Gledališče Koper in SNG Nova Gorica, 2015) in Swiftovega *Guliverja* v priredbi in režiji Anđelke Nikolić (Gledališče Koper in Italijanska drama HNK Reka, 2015).

Prve samostojne korake je kot kostumografinja naredila pri projektu Boruta Bučinele *Šajning* (Glej, 2010), nadaljevala pri uprizoritvah Gledališča Koper za otroke (*Loli, Boli in svet, poln čudes*, 2016; *Kekec*, 2017; *Lepo je biti Koprčan*, 2018) in pri zaključnih produkcijah gledališke šole Gledališki trening (*Alamat*, 2017; *Noč bogov in Antigona*, 2018). Trenutno končuje magistrski študij na AGRFT v Ljubljani. ■

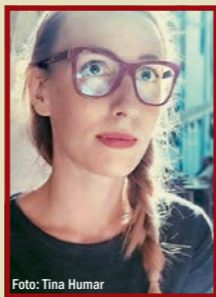

Foto: Tina Humar

besednemu zasramovanju, pljuvanju, obmetavanju z odpadki, sunkom, brcam in podobnemu. Ob tem lahko sklepamo, da se je nekaj podobnega dogajalo tudi v Koprju. Vendar ne tam, kjer še danes stoji gledališče. Čeprav je za gledališčnike najverjetneje bolj zanimiv mit, da se je na tistem mestu nekoč dogajalo nekaj tako groznega; da ta stavba ni gledališka že od nekdaj, ampak v sebi nosi še druge zgodbe. Koprski sramotilni steber in kip sta lepo ohranjena v muzeju.

Ker so stara gledališča večinoma lesena, ker so v njih ogromni prazni črni odri, brez dnevne svetlobe, ker so hodniki ozki in garderobe skrite, tam rado kaj ropota in poka. In ker imamo gledališčniki radi zgodbe, še posebej mistične in dramatične, si radi izmislimo svoje majhne mite, ki nam lajšajo delo v stavbah ter za nas ustvarjajo bolj zanimivo in navdihujoče okolje. Tako se tudi izognemo resnici, ki je v tem primeru le banalna. Tudi trije liki drame Marte Buchaca so v tej situaciji prisiljeni ustvariti svoj mit, saj bi jih resničnost lahko le pokopala.

P. S. Preštejte, kolikokrat na dan se izognete resnici. Presenečeni boste.

■ **Nina Šorak**

Tine Grgurevič - Bowrain

— avtor glasbe

Sodobni skladatelj, pianist in glasbeni producent. Leta 2014 je izdal prvenec *Far Out*, ki ga je posnel in predstavil v Amsterdamu. Sledili so številni nastopi ob glasbenikih, kot so LAMB, Fennesz, Perera Elsewhere, Garden City Movement. Do sedaj je izdal več singlov, 3 študijske albume in EP. Njegov zadnji album *Distracted* je bil izdan jeseni 2017 pri ljubljanski založbi Kapa Records.

V zadnjem času je nastopal na festivalih Eurosonic Noorderslaag na Nizozemskem, Tallin Music Week v Estoniji, Westway Lab Festival na Portugalskem, festivalu MENT in četrti Evropski jazz konferenci v Ljubljani, Jazz Festivalu Ljubljana, festivalu Walk and Talk Azores na Portugalskem, pri projektu Nilsa Frahma Piano Day v Ljubljani in v Trstu ter na Goethejevem inštitutu v Amsterdamu.

Bowrain je kot skladatelj sodeloval pri številnih projektih s področja vizualne in uprizoritvene umetnosti ter gledališča. Svojo glasbo je izvajal v ljubljanski Moderni galeriji in na ljubljanskem grafičnem bienalu, na Beneškem bienalu, v gledališču Het Veem, v umetniškem centru De Appel in v Melkwegu (Nizozemska), v londonskem Friezu, v Uferstudios v Nemčiji ter v umetniškem centru Pioneer Works in galeriji Kustera Projects Red Hook v ZDA. ■

Foto: Tjaša Gnezda

Gledališče Koper in Novosadsko gledališče

Po motivih Pahljače Carla Goldonija

Ventilator

Prevajalec **Srečko Fišer**, avtorja priredbe **Ira Ratej** in **Jaka Ivanc**, prevajalca priredbe **Renata Vidič** in **Róbert Lénárd**, avtor songov **Jure Karas**, režiser **Jaka Ivanc**, avtor glasbe **Davor Herceg**, scenografinja **Greta Godnič**, kostumograf in oblikovalec maske **Andrej Vrhovnik**, koreograf **Miha Krušič**, oblikovalec svetlobe **Jaka Varmuž**, lektor **Martin Vrtačnik**

Igralci: **Igor Štamulak** (*Evaristo*), **Lehel Soltis** (*Geltruda*), **Anja Drnovšek** (*Candida*), **Gorazd Žilavec** (*Baron Cedro*), **Zoltán Sirmer** (*Grof Rocca Marina*), **Judit László** (*Giannina*), **Tjaša Hrovat** / **Vesna Pernarčič** (*Suzana*), **Rok Matek** (*Coronato*), **Dániel Huszta** (*Crespino*), **Aleš Valič** / **Jaša Jamnik** (*Moracchio*)
Glasbeniki: **Davor Herceg** (*klavir*), **Žiga Kožar** (*bobni*), **Goran Rukavina** (*bas*), **Dejan Gregorič** (*violina*)

Premiera v Gledališču Koper 26. oktobra, premiera v Novosadskem gledališču 5. novembra 2018

Ze naslov igre – zamenjava pahljače z ventilatorjem – daje slutiti, da gre za posodobljenega Goldonija. Predstava z izvornim in učinkovitim konceptom glasbene komedije s predružačenimi liki pa to potrjuje. Besedilo je močno okleščeno, ostaja le še osnovna zgodba, pri kateri v predstavi ne izgublajo besed, v devetih songih jo tudi odpojejo. /.../ Pomembno vlogo ima glasba Davorja Hercega, ki jo s kvartetom izvaja v živo. Veliko prizorov je postavljenih na glasbo, napisana pa je tudi v duhu prepletanja dveh kulturnih tradicij – slovenske in madžarske, z elementi ciganskega melosa. Na koncu predstave so se nanjo dobro odzvali tudi gledalci. Bravurozen izid postavitve je sinoči navdušil. ■ **Neva Zajc, Radio Slovenija, 27. oktober 2018**

Uprizoritev je po svoji zamisli drzna, vsebinsko sicer neproblematična, postavitveno pa vse prej kot preprosta, nasprotno, režiser Jaka Ivanc jo je dvignil na visoko formalno artistično raven v slogu najboljšega Feydeauja in njegovih z noro hitrostjo izpeljanih prehodov. /.../

Spektakel igralci in igralko koprškega ter novosadskega gledališča izoblikujejo z neverjetno preciznostjo, brez katere bi bila lahko postavitve obsojena na propad. Režijska Ivančeva roka je vsilila ritem, ki je zahteval od nastopajočih velik napor, kar pa so odlično premagovali in nadvse prepričljivo obvladovali brezštevilne prehode na sceni Grete Godnič. /.../

S tem pa se razmislek o najnovejši predstavi v Koprju še ne more končati. Vsaj opomniti je treba, da je na odru potekal večgovor, kar pomeni, da so potekale replike v slovenščini, madžarščini, srbsščini in italijanščini. Ni pa šlo za jezikovno kontaminacijo, ker je vsak ohranil svoj jezik. Šlo je za idealno večjezičnost prostora, kjer vsak razume jezik drugega, ne odpoveduje se svojemu, če komu govorim v slovenščini in mi odgovarja v italijanščini, se razumeva oba. Ni treba posrednikov. Ni treba opuščati

sebe. Velik humanistični poduk, ki ga lahko ponuja le umetnost. ■ **Marij Cuk, Primorski dnevnik, 4. november 2018**

Režiser Jaka Ivanc je klasične tipe commedie dell'arte umestil na pogorišče civilizacije, na katerem so, spremenjeni v živali, preživeli le predstavniki dveh najbolj samomorilnih narodov – Madžarov in Slovencev. S takšnim dramaturškim posegom ni le zedinil ansambla, temveč je upravičil tudi animaličnost likov, edinih preživelih primerkov naslede Noetove barke. Samovšečni pav, gizdalinska kokoš,

Foto: Jaka Varmuz

neumen, toda zvest pes, postarana, toda še vedno pohotna svinja in razvajena mačka so občinstvu podržali ogledalo, v katerem je to na duhovit in spravljen način prepoznalo svoje napake. Napake, ki so obče ne glede na jezik, v katerem govorimo ali pojemo.

In pelo se je tako, kot smo vajeni slišati igrance v Novosadskem gledališču, gledališču, ki je pri nas že davno postavilo visoka in številnim nedosegljiva merila v uprizorjanju mjuziklov. In Koprčani v tem pogledu niso zaostajali za Novosadčani. In obratno. ■ **Radio-televizija Vojvodine, Duša iste pozorišče, 20. november 2018**

Alan Ayckbourn

Norčije v spalnicah

(Bedroom Farce)

Prevajalec **Dušan Tomše**, režiserka **Katja Pegan**, scenograf **Milan Percan**, kostumografinja **Lara Kulaš**, avtor glasbe **Mirko Vuksanović**, dramaturška sodelavca **Miha Trefalt**, **Matjaž Briški**, lektor **Martin Vrtačnik**, oblikovalec svetlobe **Izidor Čok**, asistentka režije **Renata Vidič**
Igralci: **Aleš Valič** (Ernest), **Mojca Partljič** (Delia), **Igor Štamulak** (Nick), **Anja Drnovšek** (Jan), **Luka Cimprič** (Malcolm), **Maša Grošelj** (Kate), **Blaž Popovski** / **Matic Valič** (Trevor), **Tjaša Hrovat** (Suzana)

Premiera 25. januarja 2019 v Gledališču Koper.

Štirje pari, tri sobe, ena noč. To so koordinate, znotraj katerih se izvrši komedija o ljubezni, pravzaprav o upih in strahovih ter usodnih utvarah, povezanih z njo. Ayckbourn gledalcu spalnico pokaže kot intimno srečevališče moškega in ženske, še bolj pa kot ring, v katerem se spopadeta, naj bosta zelenca v zakonski zvezi ali veterana, ki sta prestala že marsikateri vihar. /.../

Kot najstarejši par, zakonca Delia in Ernest, izstopata Mojca Partljič in Aleš Valič, imenitna zlasti v prizoru, med katerim se pošteno okajena in zakajena režita ter valjata po postelji, na katero namesto strasti prinašata hrano. Ona je vse bolj robata, on čedalje glasneje nerga ... Na drugem koncu spektra kot mlada zaljubljenca Kate in Malcolm na videz igrivo poskakujeta Maša Grošelj in Luka Cimprič, novi igralec koprškega gledališča, ki je svojo vlogo dobro razčlenil, vanjo vnesel več duhovitih detajlov.

Kot Jan in Nick precej ostrine v svoj odnos vneseta Anja Drnovšek in Igor Štamulak, slednji zaradi boleče hrbtnice ves čas prikovan na ležišče in stokajoč, pozneje pa besneč od zavisti.

Ogenj se razplamti zaradi iskre, ki jo med pare in njihovo ponesrečeno zabavo vneseta sprta Suzana in Trevor – njo energično upodobi Tjaša Hrovat, njegovo nemoč, stisko in neugasljivo strast pa utelesi

nekdanji gojenec koprškega gledališkega treninga Blaž Popovski (v alternaciji bo vlogo igral Matic Valič). ■ **Andraž Gombač**, *Primorske novice*, 31. januar 2019

O dlično besedilo – poslovenil ga je Dušan Tomše – in preiščena struktura dogajanja, s pravo mero prefinjenega humorja, ki prežema besedilo, so dobro izhodišče za komedijo. Ta ne učinkuje na prvo žogo, kar je bila brez dvoma avtorjeva namera, marveč prej nasprotno. Pod norčijami se ne skrivajo posteljni užitki, marveč kaos in resni nesporazumi v življenju štirih parov. Starejši se bolje znajde, saj ima za seboj za celo življenje izkušenj, mladi, zaverovani vase, kot denimo Trevor, ali nevrotična Suzana, pa težko najdejo pot iz težav, preprirov ali obtoževanj. Vse, kar lahko storijo, je resignacija, dokler morda nekoč tudi zanje

izstopala tudi Anja Drnovšek. ■ **Neva Zajc**, *Radio Slovenija*, 26. januar 2019

Z vestobo svoji razumni umetniški izbiri, da mora biti gledališka dvorana predvsem polna gledalcev in ne le izbrancev festivalskih ali povsem nesmiselnih ponudb (tega je več kot dovolj), je Gledališče Koper potrdilo tudi s prvo premiero v novem letu. Vanj je vstopilo z izvedbo tragikomedije Alana Ayckbourn *Norčije v spalnicah*, s katero se v režiji Katje Pegan sploh ne zateka v pritlehno zabavnost, marveč polnokrvno tematizira paradigme partnerskih odnosov v našem času, kjer videz močno senči dejanska razmerja, vsebine, dialog in resnična čustva, če že ne resnice same. /.../

Režija Katje Pegan vodi ob številnih humornih insertih in ob zarisu temeljnega sporočila komedije tudi v jasno opredeljen odgo-

Foto: Jaka Varmuž

ne nastopi obdobje zrelosti. Če bo ljubezen, ki se sicer lahko čisto dobro počuti med rjuhami, zdržala druge preizkušnje.

Norčije so torej zgodba o ljubezni ali iskanju tega tako čaščenega čustva, ki mu med sebičnimi ljudmi in v svetu, naklonjenemu individualizmu, ni lahko. Sporočilo o tem prinaša tudi koprška predstava, kjer teče zgodba na sceni Milana Percana in pod režijsko taktirko Katje Pegan, pri čemer sta prepričljiva zlasti Mojca Partljič in Aleš Valič v vlogi starejšega para, saj sta njuna lika polnokrvna. V vlogi Jane je

vor, da je potrebno odnos vseskozi napajati, sicer vodi v konvencijo, to je v zatohlost.

Igralski pari so z izrazitimi in studioznimi liki izdelali zaznamujočo in diferencirano fiziognomijo različnosti v smislu, da so osnovno idejo tematizirali vsak s svojim avtohtonim pristopom, ki je brez dvoma dosežek te ne pretežke komedije, ki pa posreduje krvavo resničnost na sceni Milana Percana (na istem prizorišču trije različni dogajalni prostori – spalnice) in v kostumih Lare Kulaš. ■ **Marij Čuk**, *Primorski dnevnik*, 27. januarja 2019

26. Primorski poletni festival

17. maj – 7. julij 2019

Koper – Izola – Piran – Ankaran

Gledga ■ Občasnik Gledališča Koper in Obalnih galerij Piran ■ Letnik XVII, številka 2 ■ Izdajajo Gledališče Koper in Obalne galerije Piran ■ Za izdajateljke Katja Pegan in Jelka Pečar ■ Uredništvo Tatjana Sirk, Miha L. Trefalt (odgovorni urednik) ■ Lektorica Alenka Juvan ■ Obdelava slik Vek Koper, Marica Peterlin ■ Tisk Tiskarna Vek Koper ■ Naklada 2.000 izvodov ■ Koper, april 2019 ■ Izid občasnika Gledališča Koper in Obalnih galerij Piran so omogočili Ministrstvo za kulturo RS, MO Koper in Občina Piran ■ Na naslovnici Gledališča Koper: fotografija iz predstave *Deklice ne bi smele igrati nogometa* (foto Jaka Varmuž) ■ Na naslovnici Obalnih galerij Piran: Gail Morris, *Adrenalin Addiction*, 2019, steklo, plastične cevi, jeklena žica, 600 x 400 x 500 cm, instalacija (foto Jaka Jeraša)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

MESTNA OBČINA KOPER
COMUNE CITTA DI CAPODISTRIA

OBČINA PIRAN
COMUNE DI PIRANO